

Svar på skriftligt spörsmål SSS 89/2018 rd

Svar på skriftligt spörsmål om att minderåriga ges utbildning i militär beredskap

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 89/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Erkki Tuomioja /sd:

Hur avser försvarsministern ingripa i att Försvarsutbildningsföreningen ger minderåriga utbildningar som främjar den militära förmågan,

är Försvarsmakten medveten om att Försvarsutbildningsföreningen har begärt utdrag om brottslig bakgrund av frivilliga utbildare för kurserna som ges till minderåriga,

vad är försvarsministerns synpunkt på att man överhuvudtaget erbjuder personer under 18 år kurser i frivilligt försvar och

anser försvarsministern att verksamheten strider mot riktlinjerna i tilläggsprotokollet till FN:s konvention om barnets rättigheter, vilket Finland tidigare iakttagit i fråga om värnplikten?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

1. Hur avser försvarsministern ingripa i att Försvarsutbildningsföreningen ger minderåriga utbildningar som främjar den militära förmågan?

I lagen om frivilligt försvar (556/2007) föreskrivs om frivilligt försvar som ordnas under myndigheternas tillsyn och styrning i syfte att utveckla medborgarnas och myndigheternas förutsättningar att delta när det gäller att stödja samhället i allvarliga störningssituationer och vid undantagsförhållanden. Lagen syftar också till att främja försvarsförmågan.

Försvarsutbildningsföreningen (MPK) är en offentligrättslig förening och en riksomfattande samarbetsorganisation för den frivilliga försvarsutbildningen. Försvarsutbildningsföreningens syfte är att främja försvaret genom utbildning, information och upplysning.

Försvarsutbildningsföreningens offentliga förvaltningsuppgift är bland annat att ordna militär utbildning som Försvarsmakten beställer. Med militär utbildning avses utbildning som ordnas av Försvarsutbildningsföreningen på beställning av försvarsmakten och med användning av för-

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 89/2018 rd

svarsmaktens vapen, ammunition eller explosiva varor för utvecklande av de militära färdigheterna och av samverkan inom en trupp vid aktioner i krig eller andra väpnade konflikter. Den militära utbildningen ordnas under ledning av personal inom försvarsmakten och med iakttagande av gällande reglementen, säkerhetsbestämmelser och andra stående order inom försvarsmakten. Militär utbildning kan ges personer som fyllt 18 år.

En ytterligare offentlig förvaltningsuppgift för Försvarsutbildningsföreningen är att ordna utbildning som främjar den militära förmågan. Med utbildning som främjar den militära förmågan avses annan frivillig försvarsutbildning är ovan nämnda militära utbildning. Enligt lagen ska personer som deltar i sådan utbildning ha fyllt 18 år.

Utöver sina ovan angivna uppgifter kan föreningen ordna utbildning som gäller säkerhetsfrågor och förberedelser samt ledarskapsutbildning och utbildning för utbildare samt ta initiativ och också annars verka till fromma för försvaret enligt vad som bestäms i föreningens stadgar. Detta handlar om fri föreningsverksamhet som Försvarsutbildningsföreningen ordnar på basis av förarbetena till lagen om frivilligt försvar (RP 172/2006, s. 25) och som föreningen ordnar i enlighet med sina stadgar.

Enligt lagen om frivilligt försvar beviljas Försvarsutbildningsföreningen statsunderstöd för skötsel av de offentliga förvaltningsuppgifterna. Statsunderstöd beviljas enligt lagen dock inte för omkostnader som föranleds av militär utbildning som beställs av försvarsmakten. I lagen om frivilligt försvar definieras inte innehållet enligt beskrivningen ovan för sådan utbildning som främjar den militära förmågan.

Försvarsministeriet utreder huruvida personer under 18 år deltagit i Försvarsutbildningsföreningens kurser till främjande av den militära förmågan.

Vid Försvarsministeriet bereds tillsättningen av en arbetsgrupp för att bereda en ändring av lagen om frivilligt försvar utifrån ändringsbehoven.

2. Är Försvarsmakten medveten om att Försvarsutbildningsföreningen har begärt utdrag om brottslig bakgrund av frivilliga utbildare för kurserna som ges till minderåriga?

Försvarsutbildningsföreningen har inte begärt utbildare som förbinder sig till uppgiften att skaffa sådant straffregisterutdrag som avses i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002). Lagen tillämpas inte på utbildning som ordnas av Försvarsutbildningsföreningen eftersom dessa kurser, som i snitt tar ett veckoslut i anspråk, inte gäller sådant arbete som avses i lagen, det vill säga som utförs i anställnings- eller tjänsteförhållande och som varaktigt och i väsentlig grad består i att utan vårdnadshavarens närvaro fostra, undervisa, sköta eller annars ta hand om minderåriga eller annars arbeta i personlig kontakt med minderåriga, och som skulle möjliggöra nära personlig kontakt med och därigenom möjligheten att skapa ett förtroligt förhållande till barn.

Försvarsutbildningsföreningen ber dock Försvarsmaktens regionalbyrå att skaffa sådan normal säkerhetsutredning som avses i 14 § säkerhetsutredningslagen (726/2014) för de frivilliga som

Svar på skriftligt spörsmål SSS 89/2018 rd

ansöker om utbildningsuppgifter. Denna säkerhetsutredning är mer omfattande än den granskning av straffregisterutdrag som krävs enligt lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn. Personer som vill bli frivilliga utbildare ger sitt samtycke till att en säkerhetsutredning utförs. Detta förfarande gäller alla utbildare som förbinder sig till uppdraget. För de flesta utbildare som utbildar minderåriga har en begränsad säkerhetsutredning genomförts.

Att godkänna en sökandes utbildningsåtagande och välja henne eller honom för uppgiften omöjliggörs av att personen är belastad av lagakraftvunna domar, förseelser och aktuella misstankar om brott för åtminstone följande brottsrubriceringar: brott som utvisar våldsamt uppförande, skjutvapenbrott och skjutvapenförseelser, egendomsbrott samt sexualbrott.

Innan säkerhetsutredningen är klar kan en person som ansökt till utbildningsuppgifter enligt Försvarsutbildningsföreningens distriktschefs omdöme anlitas som assisterande utbildare. En assisterande utbildare övervakas alltid av en godkänd utbildare. Att arbeta som assisterande utbildare ger personen möjlighet att bekanta sig mer ingående med Försvarsutbildningsföreningens verksamhet. Samtidigt får man inom föreningen en uppfattning om huruvida man kan anlita personen och hur väl hon lämpar sig för uppgiften.

Först i det skede då säkerhetsutredningen gjorts kan Försvarsmakten och Försvarsutbildningsföreningen godkänna personens åtagande och hon kan väljas in i utbildarutbildningen på nivå ett.

3. Vad är försvarsministerns synpunkt på att man överhuvudtaget erbjuder personer under 18 år kurser i frivilligt försvar?

Kurser i frivilligt försvar ökar medborgarnas grundläggande beredskap och därigenom säkerheten i hela samhället. För personer över 15 år kan man till tillämpliga delar lära ut samma grundläggande färdigheter som för dem som fyllt 18 år, exempelvis första hjälpen, orientering och övernattnings ute i terräng. Så möjliggörs resurseffektiv och landsomfattande, ändamålsenlig utbildning.

Det frivilliga försvaret är en resurs som främjar medborgarnas trygghet i vardagen. En hörnsten för känslan av trygghet är att man litar på myndigheternas verksamhet. En attityd som stärker de ungas kunskaper, färdigheter och trygghet ger upphov till den för medborgarsamhället så centrala viljan att delta och hjälpa till. På Försvarsutbildningsföreningens kurser i säkerhet och beredskap har de unga en möjlighet att bekanta sig med såväl Försvarsmaktens som alla myndigheters verksamhet.

Försvarsutbildningsföreningens utbildning för unga har utvecklats på basis av de rekommendationer som lades fram av en arbetsgrupp som under ledning av undervisningsråd Pekka Iivonen år 2013 granskade utvecklingen av utbildningen för unga. Arbetsgruppen ansåg att en tyngdpunkt i kurserna för unga särskilt låg vid utbildning i att förbereda sig på situationer som avviker från vardagen och i att förbättra helhetssäkerheten i vardagen. För att dessa mål ska uppnås är kurserna i brandvärn, räddning och första hjälpen som ordnas på säkerhetskurserna för unga väsentliga. Särskilt viktig är den praktiska verksamheten eftersom kurser som ordnas utanför skolorna ofta har bättre förutsättningar för sådan verksamhet än skolmiljön har.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 89/2018 rd

En annan tyngdpunkt i kurserna ligger vid Försvarsutbildningsföreningens uppdragsenliga verksamhet med att stärka kännedomen om och viljan att delta i landets försvar. En del av de unga i målgruppen står inför att göra sin värnplikt, och för dessa förbättras förutsättningarna för fullgörandet av värnplikten om de blir bekanta med försvarsmakten och försvaret. Ett syfte med kurserna är också att ge unga kvinnor rätt kunskap om de krav som militärtjänst medför, innan de eventuellt ansöker om att utföra frivillig militärtjänst för kvinnor. Enligt arbetsgruppens rekommendationer ska Försvarsutbildningsföreningens kursutbud ge möjlighet också till kursverksamhet som erbjuder upplevelser och framgångar för deltagarna, utan egentliga mål eller särskilda budskap. Sådana kurser kan erbjudas alla ålders- och målgrupper, liksom även specialgrupper, såsom personer med intellektuell funktionsnedsättning.

4. Anser försvarsministern att den här verksamheten strider mot riktlinjerna i tilläggsprotokollet till FN:s konvention om barnets rättigheter, vilket Finland tidigare iakttagit i fråga om värnplikten?

Protokollet styrker genomförandet av de rättigheter som konventionen skyddar genom att alla personer under 18 år skyddas från att hamna i väpnade konflikter. Minimialdern för obligatorisk rekrytering och deltagande i stridigheter höjdes från 15 till 18 år. Protokollet ålägger konventionsstaterna bland annat att vid behov hjälpa personer som är offer för handlingar i strid med protokollet så att de ges rehabilitering och återanpassning till samhället.

Försvarsutbildningsföreningens verksamhet för unga handlar inte om militär utbildning eller rekrytering till armén.

Jag är övertygad om att Försvarsutbildningsföreningen primärt beaktar de ungas intressen i verksamheten för unga.

Slutligen vill jag bjuda in ledamot Tuomioja och ledamot Paatero till att följa med Försvarsutbildningsföreningens utbildningsverksamhet i fält så att helhetsbilden av utbildningen för det frivilliga försvaret skärps.

Helsingfors den 6 april 2018

Försvarsminister Jussi Niinistö